

Danuta Małkowska
Agnieszka Jacewicz

KADRY I PŁACE 2012

obowiązki pracodawców
rozliczanie świadczeń pracowniczych
dokumentacja kadrowa, podatkowa i ZUS

Wydanie X uaktualnione

KSEROWANIE TO KRADZIEŻ PRAW AUTORSKICH

Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2012

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	9
Rozdział 1	
Nawiązanie stosunku pracy	11
1. Istota stosunku pracy	11
2. Zanim dojdzie do podpisania umowy o pracę	20
3. Zawarcie umowy o pracę	21
4. Obowiązki pracodawcy wobec nowo zatrudnionych	23
4.1. Profilaktyczne badania wstępne	24
4.2. Zapoznanie z aktami prawa wewnętrznego	25
4.3. Prowadzenie akt osobowych	29
4.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy	33
4.5. Ustalenie stażu pracy pracownika nowo zatrudnionego	35
4.6. Obowiązki w zakresie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego oraz podatku dochodowego	36
4.7. Obowiązki informacyjne zakładu pracy	40
4.8. Odpowiedzialność kadrowej	41
5. Przykład – przyjęcie pracownika do pracy	43
6. Inne formy angażowania pracowników	58
6.1. Zatrudnianie młodocianych	58
6.2. Praktyka absolwencka	64
Rozdział 2	
Wynagrodzenie za pracę – ustalenie, dokumentowanie i rozliczenie	69
1. Istota wynagrodzenia i jego elementy składowe	69
2. Wynagrodzenie minimalne	71
3. Czas pracy i jego ewidencja	75
3.1. Normy i wymiar czasu pracy	75
3.2. Systemy czasu pracy	81
3.3. Ewidencja czasu pracy	84
3.4. Praca w godzinach nadliczbowych	88
3.5. Odpoczynek i przerwy w pracy	92
4. Wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych	97
4.1. Ustalenie przekroczenia norm czasu pracy	97
4.2. Ustalenie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych	99

5. Procedura naliczania wynagrodzeń	105
5.1. Ustalenie przychodu pracownika	105
5.2. Składki na ubezpieczenia społeczne	106
5.3. Składki na fundusze pozaubezpieczeniowe (FP, FGŚP, FEP)	119
5.4. Składka na ubezpieczenie zdrowotne	131
5.5. Zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych – rozliczenie z urzędem skarbowym	133
5.6. Pozostałe potrącenia obowiązkowe z wynagrodzeń	145
5.7. Dokumentacja i opłacanie składek ZUS	147
5.8. Dokumentacja wynagrodzeń	152
5.9. Wynagrodzenie w walucie obcej	155
5.10. Przykład miesięcznego rozliczenia wynagrodzeń	158
Rozdział 3	
Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy	175
1. Urlop wypoczynkowy	175
1.1. Nabycie prawa, wymiar i zasady udzielania urlopu	176
1.2. Wynagrodzenie za czas urlopu	181
1.3. Ekwiwalent za niewykorzystany urlop	189
2. Inne dni wolne od pracy	194
2.1. Urlopy okolicznościowe	194
2.2. Urlop bezpłatny	196
3. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy	198
3.1. Ustalanie prawa do wynagrodzenia chorobowego lub zasiłku chorobowego	198
3.2. Zasady obliczania wynagrodzenia (i zasiłku) za czas niezdolności do pracy	202
3.3. Zasady obliczania wynagrodzenia za przepracowaną część miesiąca	214
3.4. Ujęcie składowe i podatkowe wynagrodzenia chorobowego	216
3.5. Przykłady obliczania wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy	218
Rozdział 4	
Świadczenia społeczne i socjalne przysługujące pracownikom	243
1. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby	243
1.1. Zasiłek chorobowy	244
1.2. Świadczenie rehabilitacyjne	248
1.3. Zasiłek wyrównawczy	250
2. Świadczenia społeczne w okresie opieki nad dzieckiem	251
2.1. Urlop i zasiłek macierzyński (ojcowski)	251
2.2. Urlop wychowawczy	256
2.3. Zasiłek opiekuńczy	257
2.4. Ubezpieczenia społeczne w okresie opieki nad dzieckiem	259

2.5. Przykład obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego	262
3. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	271
4. Pozostałe świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	274
4.1. Świadczenie przedemerytalne	274
4.2. Zasiłek pogrzebowy	275
4.3. Renta rodzinna	277
5. Świadczenia socjalne zagwarantowane w Kodeksie pracy	277
5.1. Odszkodowania i rekompensaty z tytułu utraty pracy	278
5.2. Odprawy rentowe i emerytalne	279
5.3. Odprawa pośmiertna	281
5.4. Ujęcie składowe i podatkowe	282
Rozdział 5	
Roczne rozliczenie z urzędem skarbowym w zakresie podatku dochodowego ...	283
1. Informacja roczna o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-11)	283
2. Zeznanie podatkowe PIT-40	287
3. Przykłady rocznego rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych ...	289
Rozdział 6	
Ochrona stosunku pracy. Rozwiązanie i wygaśnięcie umowy o pracę	301
1. Ochrona stosunku pracy	301
2. Rozwiązanie stosunku pracy	305
3. Obowiązki pracodawcy związane z rozwiązaniem umowy o pracę	312
3.1. Obowiązki wynikające z przepisów prawa pracy	312
3.2. Obowiązki związane z rozliczeniami publicznoprawnymi	319
3.3. Pomoc pracodawcy w sprawach emerytalno-rentowych	320
3.4. Przykład – zwolnienie pracownika z pracy	321
4. Wygaśnięcie umowy o pracę	331
Rozdział 7	
Pozapłacowe świadczenia pracownicze	337
1. Podróże służbowe pracowników	337
1.1. Krajowe podróże służbowe	340
1.2. Zagraniczne podróże służbowe	350
1.3. Ujęcie składowe i podatkowe podróży służbowych	354
2. Ryczałty i ekwiwalenty za używanie prywatnego samochodu do celów służbowych	356
2.1. Ryczałt za samochód	356
2.2. Ekwiwalent za rzeczywiście przejechane kilometry	358
2.3. Ujęcie składowe i podatkowe ryczałtów i ekwiwalentów samochodowych	358

3. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS)	361
3.1. Istota i cel tworzenia funduszu	361
3.2. Podmioty tworzące fundusz	364
3.3. Źródła i zasady tworzenia funduszu	365
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe w zakresie ZFŚS	370
3.5. Świadczenie urlopowe	372
4. Świadczenia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	373
5. Pozostałe świadczenia pracownicze	376
5.1. Posiłki i napoje profilaktyczne	376
5.2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	377
5.3. Ubiór służbowy	386
5.4. Artykuły spożywcze na potrzeby pracowników	386
5.5. Ujęcie składkowe i podatkowe pozostałych świadczeń pracowniczych	387
Rozdział 8	
Rozliczenie i dokumentacja wynagrodzeń osób zatrudnionych	
na podstawie umów cywilnoprawnych	391
1. Charakterystyka umów cywilnoprawnych	391
2. Zasady podlegania umów cywilnoprawnych ubezpieczeniom społecznym	
i ubezpieczeniu zdrowotnemu	401
2.1. Umowa-zlecenie	401
2.2. Umowa o dzieło	406
2.3. Zasady podlegania i rozliczania składek osób mających ustalone prawo	
do emerytury lub renty z tytułu wykonywania pracy na podstawie	
umowy-zlecenia	407
3. Rozliczenia z urzędem skarbowym i ZUS z tytułu umów	
cywilnoprawnych	410
3.1. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne	
i ubezpieczenie zdrowotne od umów-zleceń	410
3.2. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne	
i ubezpieczenie zdrowotne od umów o dzieło	416
4. Rozliczenie płatnika z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych	
z własnym pracownikiem	418
5. Umowa-zlecenie a prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego	422
5.1. Warunki uzyskania świadczeń	422
5.2. Zasady ustalania podstaw wymiaru zasiłków chorobowych	425
6. Koszty podróży służbowej zleceniobiorcy	427
7. Przykłady rozliczania i dokumentowania wynagrodzeń osób	
zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia i umowy o dzieło	428
Wykaz aktów prawnych	453